

УДК 581.527(477.74)

ЗМІНА ВИДОВОГО СКЛАДУ ФЛОРИ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я ПІД ДІЄЮ АНТРОПОГЕННИХ ФАКТОРІВ

Бондар Людмила Пилипівна
кандидат біологічних наук, доцент,
Одеський державний аграрний університет
Україна, м. Одеса

Проаналізовано зміну флори Північно-Західного регіону під дією антропогенних факторів та розглянуто проблеми її охорони та раціонального використання. Дослідження показали, що під впливом антропогенних факторів відбуваються достатньо великі зміни в кількісному та якісному складі флори. В результаті проведеної науково-дослідної роботи рекомендовано перелік заходів спрямованих на збереження рослин Північно-Західного Причорномор'я.

Ключові слова: флора, рідкісні види, зникаючі види, карантинні види, збереження рослин.

Рослини найбільш беззахисні перед діяльністю людини, тому їх охорона є комплексним міжнародним завданням. Нині під загрозою зникнення на Землі перебуває майже 20—25 тис. видів рослин, багато з них ростуть в Одеській області. Загалом вплив на біоту здійснюється внаслідок антропогенних процесів, що безпосередньо чи опосередковано впливають на біологічні об'єкти (рослинний світ і царство тварин) аж до погіршення їх репродуктивних або інших функцій. Процеси безпосереднього впливу спричинюють ушкодження та загибель біологічних об'єктів, або зумовлюють дії людини (пов'язані з полюванням, збиранням, рибальством, промисловою заготівлею рослин, вирубуванням лісів, знищенням рослин і тварин унаслідок промислового та цивільного будівництва) чи непередбачені екологічні катастрофи. Разом із первинними процесами прямого впливу на біоту також впливають вторинні процеси деградації екосистем. Антропогенна трансформація навколишнього середовища призводить до зміни рослинного покриву землі, привнесенні в місцеву флору карантинні бур'яни дуже легко адаптуються за відсутністю конкурентів та антагоністів.

Об'єкт дослідження – зміна флори Одеського регіону під дією антропогенних факторів та проблеми її охорони та раціонального використання.

Мета роботи – з'ясування видового складу рослин Одеського регіону, особливу увагу надати рідкісним та зникаючим видам рослин. Проведення інвентаризації рослин Одеського регіону.

Методи дослідження – експедиційне виявлення місць знаходження вивчаємих рослин; кількісно – популяційний облік рідкісних та охороняємих видів рослин виконувався

згідно методичних вказівок В.Н. Голуб'єва та Е.Ф. Молчанова, 1978 рік. Дослідження показали, що з точки зору антропогенних факторів в стані рослинного світу відбуваються достатньо великі зміни в кількісному та якісному складі флори Одеського регіону. Встановлено що понад 112 видів відносяться до категорії рідкісних і зникаючих видів, серед них багато цінних лікарських і корисних рослин [1 с. 76-78].

Адвентивні рослини у флорі Північно–Західного Причорномор'я характеризуються великою життєвою силою, різноманітними засобами розповсюдження насіння; коротким вегетаційним періодом та відсутністю конкурентів та антагоністів. Особливе занепокоєння викликає поява в Одеському регіоні карантинних бур'янів . Їх ареали і особливості біології в певному регіоні вивчені ще недостатньо. Тому, дуже велике значення мають дослідження по вивченню біоекологічних особливостей цих видів з метою розробки нових методів захисту сільськогосподарських культур. Постійно вивчаючи зміни у флорі Північно-Західного Причорномор'я під дією антропогенних факторів постійно доповнюються флористичні списки, порівнюючи їх з найбільш повним описом флори Північно-Західного Причорномор'я, наданим у 1912 році професором Шестириковим П.С. [2 с. 9-11, 3с. 89-98]. Своєчасним та актуальним є вивчення конкретних факторів антропогенного впливу на сучасний стан флори Одеського регіону з метою її охорони , раціонального використання та збереження.

Висновки. На підставі проведеної науково - дослідної роботи рекомендую перелік заходів спрямованих на збереження рослин Північно - Західного Причорномор'я:

1. Щорічно виявляти території, які перебувають під загрозою знищення рослинного покриву.
2. Постійно проводити екологічно — освітню роботу зі студентами та населенням з метою підвищення екологічної свідомості населення.
3. Розробити перелік заходів по регулюванню чисельності особливих видів, відтворення їх чисельності, охорону та раціональне використання їх місце зростає.
4. Постійно виявляти карантинні види та потенційно карантинні, шляхи їх занесення та вплив на аборигенну флору.

Література

1. Бондар Л.П. Зміна флори Одеського регіону під дією антропогенних факторів // Перспективи розвитку сучасної науки. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 07-08 травня 2015 р.). у 2-х частинах. — Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2015. – Ч.1.- С.76-78.
2. Бондар Л.П. Флористичне обстеження біологічного різноманіття рідкісних та зникаючих видів рослин Одеської області // Значення та перспективи стаціонарних досліджень для вивчення і збереження біорізноманіття. Матеріали всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 60-річчю функціонування високогірного біологічного стаціонару «Пожижевська» імені Костянтина Малиновського (м. Львів, 27-30 вересня 2018). – Львів, 2018. – С.9-11.
3. Бондар Л.П., Корлюк С.С., Дрьомова Н.В. Зміна флористичного складу Одеського регіону під дією антропогенних факторів // Аграрний вісник Причорномор'я. Сільськогосподарські науки: Збірник наукових праць. – Одеса.- 2018. – Вип. 87.- С. 89-98.